

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Österbyskolan 2026

Inledning

Planen omfattar Österbyskolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling under 2026, samt en utvärdering av föregående års plan.

Vision

Att höja alla elevers resultat, genom att erbjuda trygghet, studiero, inkluderande lärmiljöer och engagerad personal.

Lagstiftning

Diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567) och kränkande behandling i Skollagen (2010:800). Arbetet tar utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter. Utrednings- och åtgärdsskyldighet föreligger för skolan vid kännedom eller påtalande av diskriminering och kränkande behandling. Om skolan inte vidtar skäliga åtgärder, brister i dokumentation eller om skolans plan inte lever upp till lagstiftningens krav, kan huvudman åläggas att betala skadestånd eller diskrimineringsersättning till utsatt elev.

Diskriminering

Diskriminering är enligt lagstiftning när skolan på osakliga grunder missgynnar eller negativt särbehandlar en elev kopplat till en eller flera diskrimineringsgrunder. Dessa grunder är kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.

Trakasserier

Trakasserier är uppträdanden som kränker en elevs värdighet. För att klassas som trakasserier skall uppträdandet ha samband med en eller flera diskrimineringsgrunder. Trakasserier kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller ske via texter och bilder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är i likhet med trakasserier, uppträdanden som kränker en elevs värdighet fysiskt, verbalt, psykosocialt eller genom texter och bilder. Skillnaden är att kränkande behandling inte kopplas till diskrimineringsgrunder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till kränkande behandling. Mobbning kan ses som en form av kränkande behandling, som innebär ett upprepat negativt beteende mot en elev.

Barnkonventionen – svensk lag

Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i världen. Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990 och 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag. Detta innebär att Barnkonventionen tas in i den nationella lagstiftningen. Den får därmed samma rättsliga status som andra nationella lagar. Artiklar i Barnkonventionen som är speciellt viktiga i arbetet för att förebygga kränkande behandling och diskriminering är Artikel 2: Rätten att inte diskrimineras utifrån ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i livet.

Skolans arbete

Skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan beskrivas utifrån tre olika nivåer; främjande, förebyggande och åtgärdande insatser.

Främjande arbete

Det främjande arbetet riktas mot alla elever utan förekommen anledning, som en naturlig del i skolans verksamhet. Det arbetet ska genomföras av alla vuxna på skolan, i alla möten med eleverna. Skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling presenteras på skolans hemsida, arbetsplatsträffar och vid introduktion av nyanställd personal.

Österbyskolan arbetar aktivt med att ha en inkluderande lärmiljö vilket innebär att alla elever ska kunna nå målen utifrån sina förutsättningar. Österbyskolan arbetar även med studiero, trygghet och hälsa. Några exempel på hur Österbyskolan arbetar med inkluderande lärmiljöer är att vi arbetar med en tydlig struktur på skoldagen, har gemensamma regler och fokus på goda relationer mellan alla som är på skolan, både elever och personal.

Skolan och fritidshemmet har vissa fastställda aktiviteter för det främjande och värdegrundande arbetet. Exempelvis har åk F-3 och fritids en "Vänskapsvecka" kring alla hjärtans dag varje år för att stärka och utveckla gemenskapen och förståelsen för varandra. Samtliga årskurser på skolan arbetar med normer och värderingar löpande. Syftet är att eleverna ska få mer kunskap och ökad förståelse för ämnen som till exempel språkbrukets konsekvenser, nätetik och jämställdhet. En samverkan finns även med externa aktörer för att kunna erbjuda eleverna besök på exempelvis samhällsveckan som går under namnet Framtidskompassen. Skolan fortsätter att utveckla ett gemensamt förhållnings- och arbetssätt som utgår ifrån skolans värdegrund.

Skolkurator har som en del i det förebyggande arbetet under hösten 2025 arbetat med självkänsla, känslor och kompisrelationer i årskurs 3 genom att ha tre temalektioner i halvklass. Detta har syftat till att öka elevernas trygghet och trivsel, bidra till en starkare "vi-känsla" i klasserna och på längre sikt även förebygga mobbning och kränkningar.

Under höstterminen 2025 har skolsköterskan genomfört hälsosamtal med alla elever i åk 2 och 4, där eleverna också har fått svara på frågor gällande trivsel i skolan och pratat om sin

hälsa och sitt mående. Detta är ett hälsofrämjande arbete där varje elev uppmärksammas och får möjlighet till stöd om det framkommer behov.

Ytterligare ett främjande arbete som görs på skolan är att inför varje utvecklingssamtal fyller eleverna i frågor om hur de trivs på skolan, vilket sedan också tas upp på utvecklingssamtalet för att fånga upp hur eleverna trivs.

Under pubertetssamtal i åk 5 har skolkurator och skolsköterska haft dialog med eleverna om normer och värden, samt vikten av att vara en bra kompis och vikten av att behandla varandra med respekt.

I årskurs 6 hålls även varje år trivselsamtal med eleverna där syftet också är att fånga upp hur eleverna mår och trivs i skolan och hur det fungerar med kompisar och annat i skolan.

Studie- och yrkesvägledare och skolkuratoren har även under höstterminen 2025 haft lektioner i studiemotivation och studieteknik för årskurs 8.

Elevhälsan med specialpedagogerna i spetsen arbetar, tillsammans med pedagogerna, även aktivt med anpassningar av studiemiljön och erbjuder särskilt stöd till de elever som har behov av det för att på så sätt stärka elevers hälsa och välbefinnande på skolan.

Under höstterminen 2025 har skolkurator tillsammans med rektorer/lärare genomfört trygghetsvandringar på samtliga stadier. Elevrepresentanter från varje klass, tillsammans med skolkurator och/eller rektor och övrig skolpersonal har gått runt i skolan och uppmärksammat otrygga platser och saker som på annat sätt påverkar elevernas trygghet och trivsel på skolan. Materialet från trygghetsvandringarna har därefter samlats in och underlag från trygghetsvandringar och resultaten från skolenkäten har sedan legat till grund för formuleringarna av målen inför kommande läsårs plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet görs i fyra steg.

1. Kartläggning/undersöka risker för diskriminering och kränkande behandling.
2. Nulägesanalys av orsakerna till riskerna.
3. Sätta upp mål och genomföra åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.
4. Följa upp och utvärdera arbetet i denna plan.

Åtgärdande arbete – Anmäla, utreda och åtgärda diskriminering och kränkande behandling.

Med åtgärdande arbete menas hur och vem på skolan som agerar när något skett. Östhammars kommuns skolor följer kommunens handlingsplan vid upplevd diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Vid misstanke eller påtalande av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling föreligger en skyldighet att skyndsamt påbörja en utredning, utan krav på bevisbörda. I vår kommun används ett digitalt verktyg för att rapportera och utreda kränkande behandling, KB Process heter processverktyget.

Vårdnadshavare uppmanas att ta kontakt med skolan vid misstanke om att någon av skolans elever blivit utsatt. Samtliga vuxna på skolan har ett ansvar för att arbeta mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Elevhälsan har en viktig roll som stödjande och vägledande personer i det arbetet.

Ansvar och delaktighet

Elever

Elevernas deltagande i det förebyggande arbetet är viktigt och delaktighet, i enlighet med ålder, ska ingå i likabehandlingsarbetet.

Eleverna på Österbyskolan deltar i att kartlägga och undersöka risker för diskriminering och kränkande behandling genom att svara på en trivsel-och trygghetsenkät en gång per läsår. Klasserna får sedan ta del av resultatet och komma med förslag på hur det förebyggande arbetet ska utföras. Detta sker genom att resultatet presenteras för eleverna genom att varje mentor går igenom resultaten med sin mentorsklass. Kartläggningen används även som underlag för gemensam uppföljning av föregående års arbete. Eleverna får även vara med och utarbeta skolans ordningsregler och rastregler på skolan.

I olika hälso- och trivselsamtal med elevhälsan ges eleverna även enskild möjlighet att prata om hur de upplever trivseln och tryggheten på skolan som vägs in i planeringen av förebyggande och främjande åtgärder på skolan.

Varje klass har regelbundna klassråd och representanter från klasserna träffas sedan stadiervis på elevråd i syfte att främja ökad delaktighet och inflytande.

Skolpersonal

All personal på skolan kommer på olika sätt i kontakt med eleverna, oavsett om det rör sig om undervisande lärare, fritidspersonal, elevhälsa eller skolledning och ska då verka för att eleverna ska känna sig trygga på skolan såväl i klassrummet, som i matsalen eller ute på rast. Det finns ett fastställt schema för rastvärdar för respektive stadie på skolan för att skapa

trygghet för eleverna under samtliga raster. Eleverna erbjuds också organiserade rastaktiviteter vissa fastställda dagar.

Skolpersonalen träffas regelbundet i arbetslag. Syftet är att det ska finnas ett nära samarbete mellan kollegor, ett kollegialt lärande och ett gemensamt arbete utifrån skolans vision som främjar likabehandling och minskar riskerna för att diskriminering och kränkningar sker.

Arbetslagen bistår även med analys av nuläge, mål, genomförande av åtgärder och uppföljning i det förebyggande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

All skolpersonal ska uppmärksamma och agera direkt i enlighet med fastställda rutiner vid misstanke eller kännedom om diskriminering och kränkande behandling.

Mentor

Mentorn ska ha ett nära samarbete med eleverna och deras vårdnadshavare för att tidigt uppmärksamma elevers behov av stöd. Mentorn ska samverka med övrig skolpersonal i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Elevhälsan

Elevhälsan ska ha ett nära samarbete med övrig skolpersonal och bidra med sin kompetens i arbetet med att skapa en god lärandemiljö och ett gott skolklimat. Elevhälsan ska vara en del av det löpande värdegrundsarbetet men ansvarar också för olika kartläggningar samt förebyggande och åtgärdande insatser på individ- och gruppnivå.

Elevhälsan bidrar i arbetet med att ta fram planen mot diskriminering och kränkande behandling. Elevhälsan ansvarar bl.a. för sammanställning av kartläggning, analys, mål, åtgärder, uppföljning och utvärdering som görs av arbetslagen och eleverna.

Skolledning

Skolledningen ansvarar för att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja elevers likabehandling och att motverka diskriminering och kränkande behandling.

Rektor ansvarar för att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av diskriminering och kränkande behandling och att det efterföljs av all skolpersonal. Rektor ansvarar för att upprätthålla, utvärdera och omarbota planen mot diskriminering och kränkande behandling årligen i samarbete med personal och elever.

Kartläggning och nulägesanalys

All verksamhet kartläggs och analyseras årligen genom elevenkäter, brukarenkäter och analys av inkomna anmälningar av kränkande behandling. Reflektioner görs utifrån observationer och samtal i olika former med eleverna i det dagliga arbetet, och de synpunkter och förslag som lämnats av eleverna i skolenkäten och på trygghetsvandringarna sammanställs och analyseras i arbetslagen.

Österbyskolan har varje läsår minst ett vårdnadshavarmöte för respektive stadie där vårdnadshavarna får ta del av information från såväl pedagoger som från elevhälsan om bland annat hur vi jobbar med trygghet och att motverka diskriminering och kränkande behandling på skolan. Utöver det så har hela skolan och fritids Öppet Hus under våren dit vårdnadshavare och elever får komma och ta del av skolans verksamhet och träffa all personal. Vidare har varje mentor utvecklingssamtal med samtliga elever en gång per termin där varje elevs upplevelse av trivsel och trygghet på skolan tas upp under samtalen. Respektive stadie på skolan har även ett elevråd som träffas regelbundet genom vilket eleverna får vara med och påverka skolans verksamhet på olika sätt.

Skolans nulägesanalys

Skolans värdegrund och att bemöta varandra på ett respektfullt sätt är någonting som genomsyrar hela skolans verksamhet i alla moment.

Under vårterminen 2025 kunde vi se att antalet inrapporterade kränkingsärenden hade ökat jämfört med samma period år 2024. Under höstterminen 2025 har vi haft en liten minskning på antalet inrapporterade kränkingsärenden jämfört med vårterminen, men det är fortfarande en ökning jämfört med antalet inrapporterade ärenden under höstterminen 2024. Om detta beror på att skolan har fler kränkningar eller att personalen har blivit bättre på att uppmärksamma och rapportera händelser i systemet behöver fortsatt analyseras, då den generella upplevelsen från personal på skolan snarare är att det har blivit lugnare. Av dessa ärenden har vi även under år 2025 sett en ökning av antalet kränkingsärenden som handlar om diskriminering, och då specifikt rasistisk diskriminering. Skolan som helhet kommer därför att arbeta mer specifikt för att motverka rasistiska kränkningar på skolan under året 2026.

F-3

Arbetet med förbättrad studiero fortsätter och samtliga klasser har tillgångar till skärmar, både golv- och bordsskärmar, som bidrar till förbättrad arbetsmiljö. Personalen på lågstadiet betonar vikten av arbetsro i sitt värdegrundsarbete då de ofta diskuterar vad begreppet innebär och hur det bör omsättas i praktiken.

I det fortlöpande värdegrundsarbetet ingår gemensamma diskussioner om önskat språkbruk, önskvärda beteenden i syfte att skapa en trygg miljö samt undvika konflikter och så kallade skojbråk. All personal betonar vikten av att skyndsamt agera i händelse av konflikter av olika slag då det finns en nolltolerans på skolan vad gäller olika slags kränkningar samt skojbråk.

Ett problemområde som identifierades i samband med trygghetsenkäten som genomfördes i samtliga klasser under höstterminen var att det fortsatt finns elever som inte känner till skolans ordningsregler, samt att det fortsatt är många elever som upplever en bristande arbetsro under lektionerna.

Fritidshem

Fritidshemmet var under vårterminen 2025 uppdelat i tre avdelningar, Lärlingen F-klass, Malmen åk 1 och Herrgården åk 2-6, men under höstterminen 2025 är fritidshemmet istället uppdelat i 4 avdelningar, Lilla Herrgården F-klass, Lärlingen åk 1, Malmen åk 2 och Stora Herrgården åk 3-6. Samma uppdelning med fyra avdelningar kommer fortsätta under vårterminen 2026.

Lilla Herrgården, som har elever i förskoleklass har under höstterminen haft som mål att förbättra elevernas språkbruk samt minska antalet fysiska kränkningar. Detta har de arbetat med genom att vara närvarande bland eleverna och samtala med eleverna om ords betydelse och vad det får för konsekvenser hos andra när dessa ord sägs till någon. Beträffande de fysiska kränkningarna har de jobbat på liknande sätt, genom att vara närvarande med eleverna och ständigt samtala om hur man är en bra kompis. Pedagogerna gör även anpassningar för de elever som behöver särskilt stöd för att på så sätt förebygga att kränkningar ska ske, detta genom att exempelvis låta vissa elever vara i ett mindre sammanhang eller få mer utevistelse och fysisk aktivitet efter behov.

Lärlingen som nu har eleverna i åk 1 har haft samma elevgrupp som under läsåret 24/25. Under vårterminen arbetade de inledningsvis mycket med trygghet och att eleverna skulle känna sig sedda och hörda. Detta skedde genom ett återkommande värdegrundsarbete och tema vänskap samt genom att pedagogerna var närvarande i elevernas lek för att kunna ge trygghet och stötta eleverna när det behövdes. Pedagogerna har sett att detta har varit en vinst för eleverna då de har sett att eleverna har blivit tryggare på olika sätt. Under hösten 2025 har arbetet fortsatt och pedagogerna har fortsatt arbeta med olika värdegrundsteman samt låter värdegrunden genomsyra hela verksamheten. I början på höstterminen fokuserar de även lite extra på regler, rutiner, samspel, värdegrund och vänskap.

Ett exempel på vad Lärlingen har arbetat med under höstterminen 2025 är att de under tre veckor i oktober hade temat "Moonix" som är ett färdigt värdegrundskoncept med aktiviteter, uppdrag, överraskningar och övningar som stärker och utvecklar elevernas värdegrundstänk och sociala kompetens. Inom detta tema arbetade de också med känslor och empati. Eleverna har sett kortfilmer om hur ord och handlingar kan påverka och vilka känslor man känner i olika situationer. Pedagogerna arbetar även mycket med positiv förstärkning och uppmuntran när elever är omtänksamma, hjälpsamma och tar hänsyn till varandra

På Malmen jobbade man under vårterminen 2025 med att fokusera på värdegrund som tema. Tillsammans med eleverna satte de upp gemensamma regler och förhållningssätt, vilka sedan skrevs under av både elever och personal. För att göra reglerna mer tillgängliga har dessa förenklats med bildstöd, vilket pedagogerna kontinuerligt lyfter och arbetar med.

Under temat "Jag och min familj" har de även arbetat med barnrättigheter och diskuterat hur olika familjer kan se ut. Detta ledde till samtal om att man kan vara kär och leva ihop med vem man vill. Många diskussioner har skett om att det är okej att ha olika åsikter och att man ändå kan vara vänner.

Pedagogerna har strävat efter att vara nära eleverna i alla moment och väglett eleverna i hur man kan diskutera och lösa konflikter på ett konstruktivt sätt. Genom att vara nära och stödjande har vi kunnat främja en miljö där alla känner sig respekterade och inkluderade. Arbetet har sedan fortsatt med samma elevgrupp under höstterminen, och under hösten har man arbetat utifrån målet ”att acceptera varandras olikheter”. De har arbetat tillsammans med eleverna för att titta på skolans värdegrundsord och funderade ut värdegrundsord för Malmén: Omtanke och Kärlek. Dessa ord har sedan legat som grund för avdelningen Malméns gemensamma arbete under terminen.

Stora Herrgården har under året på olika sätt fortsatt att jobba med matsalsmiljön vid mellanmålet. Under vårterminen hade gruppen under perioder kort om personal vilket ledde till svårigheter att ge det stöd som elevgruppen behövde, men arbetet fortgick där det bland annat ingick att pedagogerna var närvarande i elevgruppen. Under höstterminen 2025 har Herrgården arbetat med parallella aktiviteter med mindre elevgrupper för att minska elevantalet vid varje aktivitet. Detta har gjort det enklare för pedagogen att fokusera på varje enskild individ och ge det stöd som eleverna behöver. Detta har bidragit till färre konflikter och kränkningar då elever som ofta hamnar i konflikt får tid med vuxen. De har även flyttat mellanmålet från matsalen upp till avdelningen då de har tillgång till kök. Detta har gjort att den oroliga mellanmålskön- och miljön som upplevts problematisk av både elever och vuxna ur ett trygghetsperspektiv har försvunnit. Detta har öppnat dörren för att kunna prata om skolans och fritids regler och värdegrund.

Åk 4-6

Utifrån resultatet från trivsel- och trygghetsenkäten i åk 4 – 6 framkommer att de flesta elever känner sig trygga på skolan, ca 94 % av eleverna har svarat ”helt och hållet” eller ”till stor del” på frågan om de känner sig trygga på skolan. Några platser som utmärker sig som mer otrygga är omklädningsrum i idrottshallen, skolgården och toaletterna. Åtgärder har vidtagits gällande dessa platser i form av till exempel extra draperier i omklädningsrummen, samt dialog med eleverna hur de själva tillsammans med de vuxna bidrar till en tryggare miljö på nämnda platser.

Arbetslaget har fortsatt att fokusera på värdegrundsarbetet, som sker tillsammans med elevråd, elever och skolpersonal. Syftet är att minimera risken för olika slags kränkningar och skapa en trygg skoldag för alla elever. Arbetet består delvis av gemensamt framtagna ordningsregler, klassrumsdiskussioner och olika samarbetsövningar. Under året har ett extra stort fokus legat på att arbeta med elevernas känsla av trygghet i skolan och jämställdhet mellan könen. Elevrådet har under året ansvarat för att organisera flera gemenskapsfrämjande aktiviteter, vilket har varit uppskattat bland eleverna. Under året 2025 hade arbetslaget även ett extra stort fokus på att skapa en trygg övergång från årskurs 3 till årskurs 4. Från och med höstterminen 2025 har man även ändrat arbetssätt på mellanstadiet så att eleverna träffar färre antal lärare under sin skolvecka. Syftet med det är att öka tryggheten för eleverna och öka möjligheten till att bygga goda relationer mellan lärare och elever.

Åk 7-9

Utifrån resultaten från skolenkäten 2025 ses återigen en liten minskning av andel elever som svarat "helt och hållet", och "till stor del" på frågan "känner du dig trygg i skolan?", jämfört med i skolenkäten 2024. Även andelen elever som upplever studiero på lektionerna har också minskat från föregående år.

Nulägesbilden på högstadiet just nu är att studieron varierar utifrån tid under skoldagen samt vilken veckodag det är. I arbetet med att förbättra studieron på högstadiet använder sig personalen av skärmar vid behov. Eleverna har även bestämda platser i klassrummen som pedagogerna konsekvent ska se till att följa för att upprätthålla studiero och trygghet. Vidare jobbar arbetslaget med att konsekvent följa överenskommelser kring lektionsstrukturen i klassrummet och ser att det är en framgångsfaktor för studieron. Användandet av Timetimer i undervisningen har också visat sig vara positivt för studieron då det skapar ytterligare en tydlighet för eleverna.

Under höstterminen 2025 var upplevelsen bland personalen att rasterna emellanåt blivit lugnare och att mindre skadegörelse uppmärksammades. Skadegörelserna på skolans toaletter har dock ökat under senare delen av höstterminen 2025.

Högstadiets elever har tillgång till en skolkafeteria som bemannas av rastvärdar.

Elevernas åsikter och tankar

De flesta elever på **lågstadiet** uppger att de helt och hållet eller till stor del känner sig trygga i skolan och att det finns någon/några vuxna som de känner sig trygga med och kan vända sig till. Personalen uppger också att värdegrunden är något som de arbetar med löpande.

Enligt Trivsel- och trygghetsenkäten upplever 18% av eleverna att det alltid är studiero under lektionerna, och 37,3% av eleverna på lågstadiet att det är studiero ofta, vilket är en ökning sedan föregående år.

Under lågstadiets trygghetsvandring framkommer att de flesta platser på skolan känns trygga för eleverna, men att en del elever upplever att det är otryggt att byta om i omklädningsrummet bland många andra samt att det tar lång tid innan det kommer varmvatten. Vidare framkommer att det finns toaletter på lågstadiet där det är otrevligt och inte upplevs fräscht. En del elever kan även känna sig otrygga på toaletterna på grund av att andra elever står och bankar på dörren. Några elever känner även viss otrygghet utomhus på grund av att de kan stöta på äldre elever.

Majoriteten av eleverna på **mellanstadiet**, 94,7%, uppger i skolenkäten att de helt och håller eller till stor del känner sig trygga i skolan, vilket är en ökning från föregående års resultat. Trygghetsvandringen på mellanstadiet detta år genomfördes med representanter från elevrådet från årskurs 4. Under trygghetsvandringen uppgav eleverna att de flesta platser på skolan upplevdes trygga. I matsalen upplevde eleverna att miljön var okej och det framkom

att eleverna tyckte att det var positivt att dörren till musiksalen stod öppen när eleverna skulle ha musik. På skolgården framkommer det att det kan bli rörigt på "lilla multi" då alla inte alltid följer de uppsatta reglerna. Något som också kan skapa otrygghet är när elever stannar inne på rasterna. Det framkommer även att toaletterna upplevs som ofräscha och många har gärna med sig en kompis som toalettvaktt när de ska gå på toaletten. Det framkommer även att det kan bli högljutt i omklädningsrummen. Vid textilsöljden samlas det ofta stora grupper av elever i entrén som leder upp mot åk 6 och 4A:s klassrum, vilket av eleverna kan upplevas som otryggt. Något som också framkommer under trygghetsvandringen är att det kan det ibland blir stökigt i entrén och framförallt vid torkskåpen vid 4B och årskurs 5 där saker kastas runt.

Andelen elever på mellanstadiet som upplever att det alltid eller ofta är arbetsro på lektionerna är 53 %, vilket är en markant ökning från föregående år då siffran var 26,5%.

Enligt trivsel- och trygghetsenkäten är det 86 % av eleverna på **högstadiet** som uppger att de helt och hållet eller till stor del känner sig trygga i skolan, vilket kan jämföras med föregående år då siffran var 87,3%. 56,1% av eleverna uppger att det alltid eller ofta är arbetsro på lektionerna, vilket också en liten minskning från föregående år då siffran var 58,9%. Under trygghetsvandringen med högstadiets elevråd framkommer det att många upplever otrygghet på toaletterna uppe vid högstadiet på grund av det är ofräscht, att vissa toaletter inte fungerar helt samt att det förekommer att folk rycker i dörrarna. En del elever känner även otrygghet i högstadiets allmänna utrymmen, exempelvis i "holkarna" då andra elever kan titta in när någon sitter där, samt vid skåpen då många elever står vid skåpen. Det framkommer även viss otrygghet kring omklädningsrummen på grund av att några har sina telefoner i omklädningsrummet samt att det uttrycks önskemål om att få byta om mer avskilt.

Vidare framför eleverna att de ibland upplever sig orättvist behandlade av lärare i klassrummen, vilken kan bidra till otrygghet.

Utöver dessa saker som framkommit så framför även många elever att de känner stor trygghet i skolans lokaler överlag.

Mål och uppföljning

Målen tas fram utifrån kartläggningar och den nulägesanalys som gjorts.

Uppföljning av planens mål sker årligen och utifrån denna upprättas en ny plan. Ansvarig för detta är skolans rektor.

Prioriterade mål 2025

Mål: All personal ska vara delaktiga i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling och ha god kännedom om rutiner för det åtgärdande arbetet.

Åtgärder

- Gemensamt arbete i arbetslagen om skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

- Fortbildning på APT och tillgång till handledning av elevhälsan.

Utfall

Arbetet kring implementeringen av kommunens gemensamma rutiner för diskriminering och kränkande behandling har pågått även under flera år. Detta bedöms vara ett arbete som vi behöver fortsätta med även kommande år då det är viktigt att arbetet hålls levande. De rutiner och riktlinjer som finns har gjorts tillgängliga på Teams och stöd i arbetet har vid behov getts av elevhälsan till arbetslag och enskild skolpersonal. Arbetet med att öka skolpersonalens kunskap och delaktighet i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling har under året gjorts genom ett återkommande arbete med hela skolans personal kring tema diskriminering och rasism. För att implementera skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling har planen publicerats både på skolans hemsida, men även i skolans Teamskanal så att den har tillgängliggjorts för samtlig personal på skolan. Planen har även presenterats för all personal på ett APT. Skolkuratoren har deltagit i respektive arbetslag under höstterminen 2025 och gått igenom rutinerna och målen i planen samt erbjudit stöd till arbetslagen i deras arbete mot kränkande behandling och diskriminering.

F-3

Mål: Minska förekomsten av svordomar och kränkande kommentarer och uttryck.

Åtgärder

- Dialog med eleverna om vikten av att uttrycka sig utan svordomar.
- All personal måste reagera och kommentera uttryck och kommentarer som strider mot våra språk- och trivselregler.
- Vid behov dokumentera det vi hör för att återkoppla till vårdnadshavare.
- Återkommande värdegrundsarbete

Utfall

Personalen har jobbat med att föra dialog med eleverna om vikten av att uttrycka sig utan svordomar. Personalen har vidare tänkt på att tydligt reagera och kommentera uttryck och kommentarer som strider mot skolans språk- och trivselregler.

Vid behov har personal även dokumenterat språkbruk som avviker och återkopplat till vårdnadshavare. Personalen har även jobbat regelbundet med värdegrundsarbete. Detta långsiktiga arbete har fortsatt under hela året. Upplevelsen är att detta arbete behöver fortgå.

Mål: Eleverna ska uppleva en ökad studiero i klassrummet.

Åtgärder:

- En pedagogisk möblering i klassrummet och användning av skärmar och hörselkåpor.
- Arbeta med lektionsstrukturen och regelbundet tydliggöra förväntningar.
- Återkommande värdegrundsarbete.

Utfall

Under året har personalen tänkt på att möblera pedagogiskt i klassrummet och att användning av skärmar och hörselkåpor är viktigt. Pedagogerna har arbetat med lektionsstrukturen och att regelbundet tydliggöra förväntningar till eleverna.

Trots detta arbete upplever personalen ändå att det har varit svårt att upprätthålla arbetsro av olika anledningar, men arbetet har ändå fortsatt hela året.

Pedagogerna har även jobbat regelbundet med värdegrundsarbete i klasserna och med eleverna.

4-6

Mål: Ökad känsla av trygghet i skolan.

Åtgärder

- Fokus på studiero vid terminsstart
- Fortsatt aktivt arbete med ordningsreglerna i klasserna. Uppmärksamma regel för regel och arbeta mer intensivt med denna
- Inkludera värdegrundsarbetet i skolämnena
- Skriv in åtgärderna i årshjulet

Utfall

Under hela 2025 arbetade personalen på mellanstadiet med månadens eq-övning. Vid terminsstarten till hösten 2025 lade arbetslaget stort fokus på att aktivt jobba med skolans ordningsregler samt lägga stort fokus på studiero. Arbetet med att skriva in åtgärderna i årshjulet har även gjorts som planerat.

Utifrån resultaten på skolenkäten 2025 ser det ut som om arbetet med att skapa trygghet på skolan har gett resultat då det har skett en ökning av antalet elever på mellanstadiet som har svarat att de känner sig trygga på skolan.

Mål: Jämställdhet mellan könen.

Åtgärder

- Arbeta med relationerna mellan lärare och elever och elever emellan
- Bli tydligare med att förklara varför elever behandlas olika
- Arbeta mer aktivt med jämställdhet

Utfall

Personalen har arbetat med ovanstående punkter, men upplever inte att det är så stort problem bland de elevgrupper som går på mellanstadiet just nu. Under kommande år kommer det arbetas mer aktivt med temat rasism istället, även om det främjande arbetet för jämställdhet också kommer att fortsätta.

Mål: Eleverna ska känna sig trygga i alla skolans miljöer.

Åtgärder

- Hög vuxennärvaro på raster
- Ha en tydlig struktur över dagen för att skapa förutsägbarhet för eleverna

Utfall

Arbetslaget har arbetat aktivt med detta mål under hela året. Rasterna har styrts upp genom att rastaktiviteter har delats upp på olika dagar mellan klasserna i syfte att minska antalet konflikter och kränkningar. Elevrådet har engagerats så att regler till olika rastaktiviteter har tagits fram på ett elevnära sätt. Personalen har även stärkt upp med rastvakter under rasterna. För att se till att alla områden av skolgården har tillgång till en vuxen under rasterna har man delat upp skolgården i rastvaktszoner.

Pedagogerna har även arbetat aktivt med klassrums- och skolgårdsregler.

Arbetet med att följa en tydlig klassrumsstruktur har fortsatt lika noggrant som tidigare år, vilket upplevs bidra till en trygghet för eleverna.

7-9

Mål: Eleverna ska uppleva en ökad studiero i klassrummen.

Åtgärder:

- Pedagogisk möblering i klassrum samt användande av skärmar
- Elever har bestämda platser
- Arbeta med lektionsstrukturen och regelbundet tydliggöra mål och förväntningar
- Följer upp gemensamma överenskommelser gemensamt

Utfall

Ett aktivt arbete för att främja ökad studiero i klassrummen har pågått på skolan de senaste åren där arbetet bland annat har skett genom användande av skärmar vid behov, att eleverna har bestämda platser som pedagogerna konsekvent ska följa samt ett arbete med att följa överenskommelser kring lektionsstrukturen i arbetslaget. Detta arbetssätt, samt användandet av timetimer har setts som en framgångsfaktor för studieron. Även om resultaten från skolenkäten visar att färre elever har svarat positivt på frågan om studiero detta år, så ses de insatser som görs som positiva.

Fritidshemmet

Herrgården

Mål: En lugnare och tryggare miljö under mellanmålet

Åtgärder:

- Eleverna går uppdelade till mellanmålet
- Bordsplaceringar för eleverna i den tidigare gruppen, fri placering i den senare gruppen
- Fasta personalplatser där vuxna sitter nära elever som behöver ett extra stöd

Utfall

Mellanmålet har flyttats från matsalen upp till avdelningen då avdelningen har tillgång till kök. Detta har gjort att den oroliga mellanmålskän- och miljön som upplevts problematisk av både elever och vuxna ur ett trygghetsperspektiv har försvunnit. Detta har öppnat dörren för att kunna prata om skolans och fritids regler och värdegrund.

Under våren önskar pedagogerna på avdelning stora Herrgården att kunna fortsätta arbetet på liknande sätt som de gjort under hösten. De vill utveckla sammanhållningen mellan eleverna och den sociala tillvaron för elevgruppen för att försöka motverka negativa grupperingar som de ser som riskfaktorer för att andelen kränkningar och konflikter ska öka på avdelningen.

Malmen

Mål: Acceptera varandras olikheter

Åtgärder:

- Arbeta med värdegrund, både i vardagen och i temaarbeten
- Vara nära eleverna i leken och hjälpa till när det behövs
- Arbeta med känslor

Utfall

I början av år 2025 inleddes terminen på Malmen med att fokusera på värdegrund som tema. Tillsammans med eleverna satte de upp gemensamma regler och förhållningssätt, vilka sedan skrevs under av både elever och personal. För att göra reglerna mer tillgängliga har pedagogerna förenklat dem med bildstöd, vilket de kontinuerligt lyfter och arbetar med.

Utifrån det arbete som skett under året utifrån målet om att acceptera varandras olikheter har pedagogerna sett en utveckling bland eleverna i att acceptera varandras olikheter och likheter. Pedagogerna ser en mer inkluderande grupp som vågar diskutera saker och försöker lösa konflikter genom att prata. Ibland med stöd av personal men ofta har eleverna löst det själva.

Arbetet med värdegrund och enkätsvaren från den enkätundersökning som avdelning Malmen skickade ut till vårdnadshavare under höstterminen 2025 visar att avdelningen har lyckats skapa en trygg, inkluderande och positiv miljö. Värdeorden Omtanke och Kärlek genomsyrar verksamheten, vilket uppskattas av både elever och vårdnadshavare.

För att utveckla arbetet ytterligare behöver avdelningen:

- Fortsätta påminna om värdeorden och arbeta med språkbruk och förhållningssätt.
- Vara nära eleverna för att stötta sociala relationer.

Lärlingen

Mål: Eleverna ska känna sig trygga på fritids och med oss pedagoger, känna sig sedda och lyssnade på

Åtgärder:

- Arbeta med vänskap och värdegrund, både i vardagen och i temaarbeten
- Vara nära eleverna i leken och hjälpa till när det behövs
- Arbeta med känslor och empati

Utfall

Pedagogerna på Lärlingen tycker att insatserna runt teman, värdegrunder och att vara pedagogiska och närvarande med alla elever har gett resultat. Pedagogerna har märkt hur beteenden har ändrats i och med att barnen har blivit tryggare med pedagogerna och i fritids lokaler. Detta har märkts bland annat genom att eleverna ber om hjälp, hämtar pedagogerna vid situationer som uppstår och att fler av eleverna inte längre behöver toalettvaktt längre.

Eleverna är även trygga med Lärlingens dagliga bildschema som de går igenom på samlingen samt att de har bildschema som sitter framme på avdelningen hela dagen. Eleverna är förberedda och vet vad som ska hända under dagen, samt vet vilken personal som är på plats. Avdelningen upplever att det har varit tryggt med samma personal som jobbat på avdelningen och att de har samma arbetssätt och tillvägagångssätt. Detta har gett resultat.

Trots detta intensiva arbete med värdegrund och vänskap ser pedagogerna dock ett fortsatt behov av att fortsätta arbeta med detta då konflikter och kränkningar fortfarande sker på avdelningen. Detta kräver ett fortsatt och utökat arbete kring dessa delar.

Prioriterade mål 2026

Nuläge/behov	Mål	Åtgärd	Ansvar	Uppföljning
Fortsatt implementering av våra gemensamma rutiner för all personal	All personal ska vara delaktiga i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling och ha god kännedom	Gemensamt arbete i arbetslagen om skolans plan mot diskriminering	1:Arbetslagen 2: Ledningen och elevhälsan	Januari 2027

på Österbyskolan med Fritidshem	om rutiner för det åtgärdande arbetet.	och kränkande behandling • Fortbildning på APT och tillgång till handledning av elevhälsan		
F-3: I skolenkäten framgår att några elever fortsatt känner sig osäkra på skolans ordningsregler	Att alla elever ska ha kännedom om och följa skolans ordningsregler	• Under lektionstid aktivt jobba med skolans ordningsregler • Ha ordningsregler som stående punkt på klassråd. • Att prata om ordningsreglerna med elever när situationer uppstår.	1: Arbetslaget	Januari 2027
F-3: Trots att andelen elever som upplever god studiero har förbättrats något visar den senaste skolenkäten att en hög procent av elever upplever brist på arbetsro på lektionen	Eleverna ska uppleva en ökad studiero i klassrummet.	• En pedagogisk möblering i klassrummet och användning av skärmar och hörselkåpor. • Arbeta med lektionsstrukturen och regelbundet tydliggöra förväntningar. • Återkommande värdegrundsarbete.	1: Arbetslaget	Januari 2027
F-3: Under föregående år har det skett en ökning av antalet rasistiska kränkningar på skolan	Att minska antalet rasistiska kränkningar	• Använda begreppet rasism i undervisningen för att förklara vad begreppet innebär • Välja litteratur som speglar hur ett mångkulturellt samhälle ser ut. • Pedagogerna omvärldsspanar och undersöker hur skolor i mångkulturella områden jobbar mot rasism. • Se filmer ex. "Rättens riddare" och i samband med detta prata om elevers olika etniska bakgrunder.	1: Arbetslaget	Januari 2027

		• Att alltid reagera vid rasistiska ord och uttryck under hela skoldagen		
4-6: En del elever upplever sig illa behandlade av andra elever på skolan och upplever minskad trygghet på olika platser i skolan.	Ökad känsla av trygghet i skolan	• Fokus på studiero vid terminsstart • Fortsatt aktivt arbete med ordningsreglerna i klasserna. Uppmärksamma regel för regel och arbeta mer intensivt med denna • Inkludera värdegrundsarbetet i skolämnena • Hög vuxennärvaro under raster • Ha en tydlig struktur över dagen för att skapa förutsägbarhet för eleverna. • Arbete för att minska högstadiets genomströmning genom våra studieytor. Detta i samarbete med högstadiets arbetslag.	1: Arbetslaget	Januari 2027
4-6: Under föregående år har det skett en ökning av antalet rasistiska kränkningar på skolan	Nolltolerans mot rasistiska kränkningar	• Arbeta med skolans värdegrund utifrån målet att motverka rasism. • Undersöka var rasism sker på skolan • Välja litteratur som speglar hur ett mångkulturellt samhälle ser ut.	1: Arbetslaget	Januari 2027
7-9: En del elever upplever bristande studiero på lektionerna.	Eleverna ska uppleva en ökad studiero i klassrummen	• Relationsskapande arbete mellan personal och elever • Pedagogisk möblering i klassrum samt användande av skärmar mm. • Studieron i klasserna lyfts på gruppnivå i arbetslaget • Elever har bestämda platser	1: Arbetslaget	Januari 2027

		• Arbeta med lektionsstrukturen och regelbundet tydliggöra mål och förväntningar • Följer upp gemensamma överenskommelser gemensamt		
7-9: Under föregående år har det skett en ökning av antalet rasistiska kränkningar på skolan	Att minska antalet rasistiska kränkningar	• Arbeta med skolans värdegrund utifrån målet att motverka rasism. • Undersöka var rasism sker på skolan • Välja litteratur som speglar hur ett mångkulturellt samhälle ser ut.	1: Arbetslaget 2: Ledning	Januari 2027
Fritids lilla Herrgården: Personalen på avdelningen har uppmärksammat att många elever använder fula ord när de samtalar med varandra, samt att det sker många fysiska kränkningar.	Att minska antalet kränkande ord som sägs till varandra, samt antalet fysiska kränkningar	• Att påminna och säga till eleverna när olämpliga ord används. • Eleverna kommer att titta på olika små filmer som handlar om barns rättigheter och hur vi påverkar varandra genom vårt sätt att vara.	1: Arbetslaget	Januari 2027
Fritids lilla Herrgården: Under föregående år har det skett en ökning av antalet rasistiska kränkningar på skolan	Att minska antalet rasistiska kränkningar	• Arbeta med skolans värdegrund utifrån målet att motverka rasism. • Välja litteratur och filmer som speglar hur ett mångkulturellt samhälle ser ut.	1: Arbetslaget	Januari 2027
Fritids Stora Herrgården: Personalen på avdelningen har sett att det ibland skapas grupperingar bland eleverna som inte alltid gynnar ett positivt klimat bland eleverna.	Att utveckla sammanhållningen och den sociala tillvaron för alla elever	• Arbeta med parallella aktiviteter med mindre elevgrupper för att minska antalet konflikter och kränkningar • Vara närvarande i elevernas lek och aktiviteter för att kunna ge stöd där det behövs	1: Personalen på Herrgården	Januari 2027
Fritids Stora Herrgården: Under föregående år har det skett en ökning av antalet	Att minska antalet rasistiska kränkningar	• Arbeta med skolans värdegrund utifrån målet att motverka rasism.	1: Personalen på Herrgården	Januari 2027

rasistiska kränkningar på skolan		Välja litteratur och filmer som speglar hur ett mångkulturellt samhälle ser ut.		
Fritids Malmen: En del elever har svårigheter att förstå och acceptera olikheter mellan elever och personal.	Acceptera varandras olikheter.	- Arbeta med värdegrund, både i vardagen och i temaarbeten. - Fortsätta påminna om värdeorden och arbeta med språkbruk och förhållningssätt. - Vara nära eleverna för att stötta sociala relationer.	1: Personalen på Malmen	Januari 2027
Fritids Malmen: Under föregående år har det skett en ökning av antalet rasistiska kränkningar på skolan	Att minska antalet rasistiska kränkningar	- Arbeta med skolans värdegrund utifrån målet att motverka rasism. - Välja litteratur och filmer som speglar hur ett mångkulturellt samhälle ser ut.	1: Personalen på Malmen	Januari 2027
Fritids Lärlingen: En del elever upplever otrygghet på fritids när de kommer till ett nytt sammanhang.	Eleverna ska känna sig trygga på fritids och med oss pedagoger, känna sig sedda och lyssnade på.	- Arbeta med vänskap och värdegrund, både i vardagen och i temaarbeten. - Vara nära eleverna i leken och hjälpa till när det behövs. - Arbeta med känslor och empati.	1: Personalen på Lärlingen	Januari 2027
Fritids Lärlingen: Under föregående år har det skett en ökning av antalet rasistiska kränkningar på skolan	Att minska antalet rasistiska kränkningar	- Arbeta med skolans värdegrund utifrån målet att motverka rasism. - Välja litteratur och filmer som speglar hur ett mångkulturellt samhälle ser ut.	1: Personalen på Lärlingen	Januari 2027

Kommentar till de prioriterade målen

Elevehälsans uppdrag är att finnas som stöd för arbetslagen kring arbetet med de mål som arbetslagen bedömt som prioriterade.